

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 43

Lýsingarprísir fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 8. november 1947

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárið

21 árg.

Føroysk farmasigling

Teir nationalu menninir, tjóðskaparmenninir lærdu okkum, at tað, ið mest bar Føroyar uppi í fornöld og gjörði, at Føroyingar kundu verða javnmettir øðrum tjóðum, var tað, at teir áttu skip og sjálvir kundu flyta farmar frá landi og til lands. Tá ið teir mistu síni skip, og aðrir, útlendskir menn, fingud handilin í hendur og eisini alla farmasigling, tá seig hin svartátt yvir landið. Tá gjörðist Føroyingurin innistongdur. Tá typtist ein hin týðningarmiklasta livæðr hjá hesum fjar-skotna oyggjafólki. Tá slitnaði sambandið við útheimin, og fólkið fall niður í fátækt og velsældóm bæði holdsliga og andaliga.

Fólkavekjarin og nýbirtarin Nólsoyar Páll var fyrsti maður, ið aftur royndi at skapa nýtt liv í føroyska farmasigling. Hansara fyrsta roynd var hin tiltikna »Royndin Friða«, ið flutti neyðtrondan farm til lands í einari hungurstíð, tá ið tey útlendsku farmaskipini ikki kundu sigla imillum. Tó, stokk-ut var tíðin, ið hetta farið sigldi. Tað hvarv á leið til Føroyar, og so vardi leingi, áðrenn nakar spurdist aftur frá nýggjari roynd at leggja stóðid undir sjálvstøðuga farmasigling. Í okkara tíð hefur onkur útgerðari og keypmáður havt okkurt skip (skonnart) siglandi við farni til sín egna handil, men tað hefur bert verið ein einstök roynd og hefur einki vundið uppá seg. Tó tosið og tjakið um at byrja føroyska farmasigling hefur gingið. Menn hava ávíst tann vinning, ið sjófarandi tjóðir (t. d. Noreg) hava havt av stórum farmaskipaflota. Hin norski farmaskipaflotin hevði so stóran týðning fyri sameindu tjóðirnar í síðsta veraldarkrignum, at mangur heldur, hann legði stóran partin til, at teir vunnu kriggið. — Vit skuldu ikki havt verri likindi enn teir. Vit hava í hvussu er havt mann-ingina. Føroyingar liva á sjón-um frá barnaárum, og útlendingar geva teimum tað rós, at teir eru av bestu sjómonnum heimsins. —

Nú hefur Føroya Løgting, ið er umboð Føroya fólks, keypt stórt farmaskip. Her er sostatt grundarsteinurin lagdur undir at fremja hetta mál, sum havt hefur verið frammi í so nógv ár.

Vit hava í hesum tíðum meira brúk fyri egnum farmaskipum enn nakrantíð áður. Inn- og útflutningur okkara er tibetur vaxin ófört hesi árin. Vit hava t. d. í ár túsundir av tonsum av saltfiski at flyta burtur, og vit hava stórar mongdir av salti at flyta aftur til landið. Vit hava at hugsa um fjarliggjandi marknaðir at søkja at, og vit mugu ikki gloyma teir ymisku hættir, ið nú nýtast verða til fiskafrysing, ið tørvar væl útbúgvin skip at flyta slíkan fisk burtur í. Vit eiga at festa hugin til Grønlandshavið, ið hefur slíkt ríki-dömi, men sum ikki til fullnar kann verða troytt, uttan fast stöð er har, og stór skip eru at ara eftir fiskaveiðini. Og farmaskipini tørvast ikki bert at verða nýtt at sigla fyri ognarlandið, tey kunna eisini sigla útlandasigling, og á tann hátt flyta landi góðan og tókan pening heim, ið annars er ringur at fáa um hendi. Tað er tí eyðsæð, at á hesum øki eru ófórir möguleikar, bert vit hava teir rættu menninar at stjórna fyrirtøkuni og tann sanna viljan at fáa hana at trivast. —

Men tað tykist ikki at allir her á landi eru fegnir um, at hetta gamla áhugamál á henda hátt fær frama.

»Dagblaðið«, mál-gagn hins sanna fósturlandsflokksins, hefur nú eitt langt skifti verið í hernað um, tí nakrir Tingmenn skulu hava vaðið so langt at fara og seta hesa fyrirtöku í verk.

Kann nakar á landi skilja, at menn, sum hava ta stevnu í politikki sinum, at Føroyingar skulu gerast sjálvbjargnir í øllum lutum, standa javnbjóðis øðrum tjóðum á øllum økjum, stímbra tjóðina til allan fram-burð, saman um tíkið: savna Føroyingar um stórt nationalt mál, tó altíð seta seg á odda móti góðum verki, sum stímbra og uppbyggir og er landinum til frama?

Hevur nú ikki fjöldin av fólki fingið eyguni upp fyri, at odda-

menn fyri hesum flokki eru eingir fósturlandsmenn, men bert hugsa um egið gagn at fremja? Duga nú ikki óll at siggja, at hetta er »bluff«, tóm og argandi orð, og einki annað?

Er ikki móttøðan sköpt av tí, at tað er fólkið, heildin, sum er komin at standa fyri farmaskipinum? Var ikki teirra ætlan, at tað skuldi verða ein einstakra manna fyrítøka — ein kapitalistisk fyrítøka, sum eisini menn plægdu at nevna tað? Var hetta ikki eisini ætlanin við øllum fiskiflotanum, øllum tí, sum nú er Løgtingsius ogn? Var tað ikki málið, at einstakir menn, einstök feløg skuldu hava í hondum alt vinnuliv Føroya, og so fólkið staðið sum lýdnir tænarar við hógvuni í hondini?

Vit halda ikki, at vit døma skeivt, um vit siga hetta, tí eftir øllum, ið fyriliggur, var hetta ætlanin.

Allar hesar royndir og fyrítøkur ganga ov mikið eina Javnaðarmanna-leið, og tí má agitation verða sett imóti teimum. Men nú má fólkið vera við at vakna, um so menn, ið áður hava borið bæði Javnaðarmanna- og Kommunistanavn, standa sum oddamenn í mót-spælinum.

Lastvognskoyring

Anton Arge (y) Húsabrúgv

Tlf. 443

Vit lata:

Feskt kjøt og flesk
pylsur
feitivörur
livurpostei
salatir
konserves

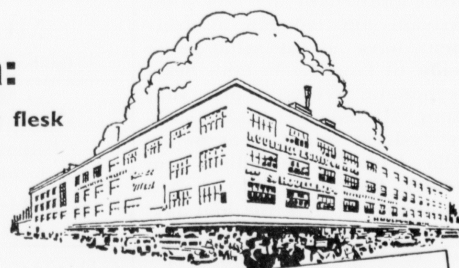
S. HOULBERG A/S
Kødbyen, København.

Hin føroyski fiskiskapurin í Grønlandi

Hin føroyski fiskiskapurin í Grønlandi, sum var steðgaður av krignum, er nú tikin við aftur, og tað kann verða sagt, at hann hefur cydnast væl. Fiskur hefur verið av tí mesta, og skipini eru komin lödd aftur. Tað er so statt at sýna seg stórir möguleikar fyri vinnandi fiskiskapi hjá Føroyingum har yviri, men skal fullfiggjaður fiskiskapur fara fram, mugu Føroyingar fara undir at organiserera hann, at lagalogari kann verða hjá fiskimanninum at virka har í tí fjarlagda landinum og vinna mest gjørligt.

Sum er hefur grønlandski fiskifloti Føroyinga bert stöð her heima í Føroyum fleiri míl frá virkisstaðnum. Skipini mugu tí hava við sær alt tað, tey skulu nýta, og tey kunna bara fiska upp í og so venda heim, tá ið skipið er fult, meðan menn siga, at fiskurin stendur út á heystið, og tí stórir fiskiskapur kundi verið drivin eftir at skip eru heimkomin.

Tað er greitt, at skal Grønland vera troytt sum best, so mugu Føroyingar hava fasta stöð har. Teir mugu sleppa til at uppskipa fiskin har, stórt farmaskip má fáast at sigla hann heim, og teir mugu sleppa til at taka olju í sjálvum Grønlandi. Skipið, sum kom, kundi sjálvandi sum fyrr, tíkið olju við sær; men so skulu skipini taka fótini heim, og tað er ólag-

UMBOÐ:
B. MORTENSEN
TÓRSHAVN
Telefon 326